

Wykład inauguracyjny wygłoszony 8 października 2018 r.

Wileńskie korzenie Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

Magnificencjo Rektorze,
Wysoki Senacie,
Szanowni Goście,

Bardzo dziękuję za zaproszenie do wygłoszenia tego wykładu. Chciałbym w nim przybliżyć Państwu rolę profesorów i lekarzy wywodzących się z Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w organizowaniu w pierwszych latach powojennych Akademii Lekarskiej w Gdańsku. W pierwszych dziesięcioleciach III RP nie był to temat poprawny politycznie. Dziś wpisuje się po części w 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości, bowiem w przyszłym 1919 r. będziemy świętowali 100-lecie wskrzeszenia Uniwersytetu w Wilnie i nadania mu nazwy Uniwersytet Stefana Batorego.

Zarys dziejów Uniwersytetu w Wilnie

Uniwersytet w Wilnie był drugim w Polsce uniwersytetem, po Akademii Krakowskiej, powstałej w 1364 r. Przekształcony przez Stefana Batorego w 1579 r. z Kolegium Jezuickiego (założonego w 1570 r.) w Akademię Wileńską.

Wydział Lekarski powstał w Wilnie w 1780 r. w ramach reformy przeprowadzonej przez Marcina Poczubuta-Odlanickiego na zlecenie Komisji Edukacji Narodowej. Doniosłą rolę w powstaniu Wydziału Medycznego w Wilnie odegrał Jędrzej Śniadecki. Uniwersytet Wileński odegrał bardzo ważną rolę w zachowaniu polskości Kresów Wschodnich, gdyż pod zaborem rosyjskim prowadził nauczanie w języku polskim. Uniwersytet został zamknięty przez Rosjan w 1832 r. jako represja po upadku powstania listopadowego.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. został po 87 latach zamknięcia wskrzeszony dekretem marszałka Piłsudskiego z 28 sierpnia 1919 r. i wówczas otrzymał nazwę Uniwersytet

Stefana Batorego w Wilnie (USB), a rektorem został prof. Michał Siedlecki z UJ. Doniosłą rolę w organizacji Uniwersytetu odegrali profesorowie: **Ludwik Kolankowski** jako pełnomocnik Marszałka Piłsudskiego oraz pochodzący z Wilna **prof. Józef Ziemacki** (chirurg) i urodzony w Kownie **prof. Stanisław Władyczko** (neurolog), obaj wykształceni w uniwersytetach rosyjskich.

11 października 1919 r. odbyła się uroczysta pierwsza inauguracja roku akademickiego z udziałem Marszałka Piłsudskiego i wielu innych osobistości. W skład pierwszego Senatu pod przewodnictwem rektora prof. Michała Siedleckiego weszli trzej medycy: prof. Józef Ziemacki jako prorektor, prof. Emil Godlewski z UJ nominowany jako dziekan Wydziału Lekarskiego i prof. Stanisław Władyczko jako prodziekan Wydziału Lekarskiego. Ponieważ prof. E. Godlewski miał jeszcze wiele innych obowiązków i często w Wilnie był nieobecny, praktycznie obowiązki dziekana Wydziału wypełniał bardzo często prodziekan prof. Władyczko.

Uniwersytet organizował się w latach 1919-1924 w niezwykle trudnych warunkach. Brak było wszystkiego: kadry naukowej, księgozbioru, pomieszczeń, pieniędzy, bazy szpitalnej. Rozpoczęte zajęcia były przerywane trwającą wojną bolszewicką. Powstawała na fali ogromnego entuzjazmu i wielkiego patriotyzmu po odzyskaniu niepodległości. Najpilniejszym zadaniem było znalezienie kadry nauczającej, którą pozyskiwano spośród innych polskich uniwersytetów, głównie z Uniwersytetu Jagiellońskiego, a także z dawnego zaboru rosyjskiego, jak też z zagranicy.

Od początku zorganizowano 6 wydziałów: Humanistyczny, Teologiczny, Prawa i Nauk Społecznych, Sztuk Pięknych, Matematyczno-Przyrodniczy oraz Lekarski z Oddziałem Farmaceutycznym. Dopiero w roku 1938 powstał kolejny samodzielny Wydział Rolny. Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie pomimo krótkiego, jedynie 20-letniego okresu działalności dokonał bardzo wiele, miał ogromne osiągnięcia i stał się niezmiernie ważną placówką kultury i nauki polskiej promieniującą na całe północno-wschodnie Kresy Rzeczypospolitej.

Wydział Lekarski USB do momentu wybuchu II wojny światowej w 1939 r.

- Wykształcił około 1200 lekarzy i około 450 farmaceutów, pierwsi absolwenci uzyskali dyplomy w roku akademickim 1924/25.
- Rozpoczynając kształcenie w niepodległej Polsce ważnym zadaniem kadry nauczającej było przygotowanie polskich podręczników. W dwudziestolecie międzywojennym profesorowie Wydziału Lekarskiego przygotowali i wydali

Prof. Józef Ziemacki (1856-1925)

Prof. Stanisław Władyczko (1878-1936)

drukiem 26 podręczników, z których wiele uzyskało znaczącą pozycję w kraju, a niektóre też za granicą.

- Na Wydziale przeprowadzono 22 habilitacje i 83 doktoraty.
- Rozwinięto kształcenie podyplomowe, które dopiero na krótko przed wojną uzyskało w Polsce państwowe ramy organizacyjne.
- Implementowano i rozwijano nowe specjalności, takie jak: urologia, radiologia, logopedia, medycyna społeczna.
- Podniesiono znacząco jakość opieki medycznej w m. Wilnie i w województwie.
- W krótkim i trudnym czasie stworzono prężny i liczący się w kraju ośrodek nauk medycznych.

W latach międzywojennych Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie był najmniejszym z 5 polskich uniwersytetów i liczył około 3200 studentów. Wydział Lekarski w przededniu wybuchu II wojny miał ogółem 23 katedry, 17 profesorów i 11 docentów. Wydział Lekarski był drugim najbardziej licznym po Wydziale Prawa i Nauk Społecznych, studiowało na nim około 850 słuchaczy, w tym około 100 studentów farmacji. W latach 20. XX w. trwała intensywna praca organizacyjna, w latach 30. znaczna część starszych profesorów osiągnęła wiek emerytalny i nastąpiło częściowe odmłodzenie kadry oraz znaczący rozwój badań naukowych; umocniła się wysoka pozycja Uniwersytetu na terenie kraju i za granicą. Wśród najbardziej znanych i cenionych profesorów USB należy wymienić: histologa S. Hillera, internistę A. Januszkiewicza, higienistę K. Karaffa Korbutta, chirurga K. Michejdy, profesora chemii fizjologicznej W. Mozołowskiego, anatomopatologa K. Opoczyńskiego, dermatologa T. Pawłasa, onkologa K. Pelczara, psychiatrów R. Radziwiłłowicza i M. Rosego, anatoma M. Reichera, okulistę J. Szymańskiego, medyka sądowego S. Schilling-Siengalewicza, otolaryngologa J. Szmurło, historyka i filozofa medycyny S. Trzebińskiego. Funkcje rektora USB pełnili następujący profesorowie Wydziału Lekarskiego: Aleksander Januszkiewicz (1930/1931 i 1931/1932), Kazimierz Opoczyński (1932/1933) i Władysław Jakowicki (1936/1937). Prorektorami byli profesorowie: Józef Ziemacki (1919/1920), Aleksander Januszkiewicz (1932/1933) i Stanisław Hiller (1937/1938).

W wydawnictwie, które ukazało się w 2015 r. Wanda Wojtkiewicz-Rok tak podsumowuje osiągnięcia Wydziału Lekarskiego USB: *Pomimo niesprzyjającej sytuacji materialno-organizacyjnej ogólne osiągnięcia zespołu wileńskiego są imponujące. Większość profesorów zdołała opracować podręczniki z zakresu swojej specjalności, a liczne prace naukowe stanowią nieprzemijający wkład do medycyny światowej. Niemal wszyscy profesorowie należeli do międzynarodowych towarzystw naukowych, czynnie uczestniczyli w działalności towarzystw wileńskich. Na Wydziale Lekarskim od 1927 r. organizowano dla lekarzy kursy uzupełniające prowadzone przez pracowników USB. Profesorowie Wydziału odegrali ponadto znaczną rolę podczas prac nad reformą studiów medycznych.*¹

¹ Wanda Wojtkiewicz-Rok, *Uniwersyteckie wydziały lekarskie i uczelnie stomatologiczne*, [in:] *Dzieje medycyny w Polsce*, red. W. Noszczyk i J. Supady,

Zamknięcie Uniwersytetu, okupacja rosyjska i niemiecka, ekspatriacja

Po wybuchu 1 września 1939 r. wojny i wkroczeniu 17 września Armii Czerwonej Uniwersytet znalazł się pod władzą litewską. Był jedynym polskim Uniwersytetem, który rozpoczął zajęcia w październiku 1939 r. Jednak został zamknięty, a właściwie przejęty przez władze litewskie 15 grudnia 1939 r., a językiem wykładowym z dnia na dzień stał się język litewski. Wielu studentów V roku miało możliwość uzyskania dyplomów w uniwersytecie w Kownie. W Wilnie podczas okupacji prowadzone było tajne nauczanie. Tajna Rada Wydziału początkowo pracowała pod kierownictwem prof. M. Reichera, a po roku 1942, kiedy prof. Reicher musiał się ukrywać utworzono Radę Ścisłą pod kierownictwem prof. S. Legeżyńskiego w składzie: S. Bagiński, S. Hiller, W. Mozołowski, T. Pawlas. Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie był pierwszym polskim uniwersytetem, który rozpoczął tajne nauczanie i ostatnim, który je zakończył. Wielu profesorów i studentów aktywnie uczestniczyło w ruchu oporu. Należy tu wymienić w pierwszym rządzie prof. M. Reichera i studentów: J. Szostakiewicza, T. Ginko, A. Dawidowicza, W. Tymińskiego. Wielu doświadczonych klinicystów pełniło funkcję konspiracyjnych komendantów szpitali.

Latem 1944 r., wkrótce po wejściu do Wilna Armii Radzieckiej, stało się jasne, że Wilno i całe Kresy Wschodnie nie znajdą się w granicach powojennej Polski. Następową repatriacja, czy raczej właściwszym określeniem byłaby ekspatriacja ludności polskiej w nowe granice III Rzeczypospolitej. Ewakuował się również personel i inni ludzie związani z Uniwersytetem. Znaczna część personelu udała się w kwietniu 1945 r. transportem repatriacyjnym do Torunia, gdzie organizował się nowy polski uniwersytet. Ponieważ w tym czasie w Ministerstwie Zdrowia zapadła już decyzja o organizacji w Gdańsku Akademii Lekarskiej to kadra Wydziału Lekarskiego USB gromadziła się stopniowo w Gdańsku. Pełnomocnikiem Ministra Zdrowia ds. Organizacji Akademii Lekarskiej w Gdańsku został mianowany 5 lipca 1945 r. prof. Edward Grzegorzewski, który następnie 28 stycznia 1946 r. mianowany został profesorem zwyczajnym higieny na Wydziale Lekarskim i jednocześnie rektorem ALG. Objął również kierownictwo Zakładu Higieny.

Organizacja Akademii Lekarskiej w Gdańsku

Już w lipcu i sierpniu 1945 r. przyjechało do Gdańska 4 wybitnych profesorów Wydziału Lekarskiego USB: **Stanisław Hiller, Włodzimierz Mozołowski, Tadeusz Pawlas i Kornel Michejda**. Nieco później, w lutym 1946 r. dołączył do nich **Michał Reicher**, a w czerwcu 1946 r. **prof. Ignacy Abramowicz**. Profesorowie S. Hiller, W. Mozołowski i K. Michejda rozpoczęli intensywne przygotowania organizacyjne do uruchomienia studiów na Akademii Lekarskiej w Gdańsku, która została oficjalnie powołana do funkcjonowania na wniosek Ministerstwa Zdrowia dekretem Krajowej Rady Narodowej z **8 października 1945 r.** Egzamin wstęp-

Warszawa 2015, T. 2, s. 210.

Granice Polski w latach 1920-1939 (linią czarną zaznaczono obecną wschodnią granicę)

ny na I rok studiów lekarskich przeprowadzono 16 października, a już 12 listopada 1945 r. studenci rozpoczęli pierwsze zajęcia. Ponieważ czynione starania o powrót z emigracji w Edynburgu, ostatniego kierownika Zakładu Fizjologii USB w Wilnie prof. Jerzego Feglera zakończyły się niepowodzeniem, zajęcia z fizjologii w roku akademickim 1946/1947 prowadziła, dojeżdżając z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu prof. Janina Hurynowicz, była zastępca profesora i tymczasowy kierownik Kliniki Neurologiczno-Psychiatrycznej USB w Wilnie. Także wykłady z farmakologii w pierwszych powojennych latach prowadził w Gdańsku, dojeżdżając z Uniwersytetu Poznańskiego, były profesor medycyny sądowej w USB, prof. S. Schilling-Siengalewicz.

Pierwszym dziekanem Wydziału Lekarskiego ALG na rok akademicki 1945/1946 został prof. K. Michejda. Kolejnymi dziekanami zostali prof. M. Reicher (1946/1947) i prof. Tade-

usz Pawlas (1947/1948). Drugim z kolei rektorem ALG, po ustąpieniu prof. E. Grzegorzewskiego został prof. Michał Reicher. Ci trzej pierwsi dziekani Wydziału Lekarskiego ALG, którzy mieli za sobą, w latach przedwojennych pełnienie funkcji dziekanów Wydziału Lekarskiego USB ukształtowali, korzystając ze swoich wileńskich doświadczeń, administra-

SENAT AKADEMICKI

Rektor

Michał Reicher

Prorektor

Wilhelm Czarnocki

Dziekan Wydziału Lekarskiego

Tadeusz Pawlas

Dziekan Wydziału Farmaceutycznego

Tadeusz Sulma

Prodziekan Wydziału Lekarskiego

Kornel Michejda

Delegat Wydziału Lekarskiego

Mściwoj Semerau-Siemianowski

Delegat Wydziału Farmaceutycznego

Włodzimierz Mozołowski

Dyrektor Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej

Jerzy Morzycki

Dyrektor Administracyjny

Eugeniusz Anisimowicz

Źródło: Skład osobowy ALG w r. akadem. 1947/1948

cję Wydziału, wzory dokumentów i funkcjonowanie Rady Wydziału.

Obok wyżej wymienionych 6 przedwojennych profesorów, których sylwetki i osiągnięcia są w Uczelni dobrze znane i upamiętnione, do Gdańska repatriowało się kilkunastu doświadczonych lekarzy i farmaceutów, niejednokrotnie z doktoratami i długim stażem akademickim w USB. W tej grupie znaleźli się: **Ewa Boj** – anatomopatolog, **Henryk Ellert** – farmaceuta, **Jerzy Giedroyć** – chirurg, **Zdzisław Kieturakis**

Profesorowie USB organizujący Akademię Lekarską w Gdańsku w latach 1945-1946: K. Michejda, T. Pawlas, J. Abramowicz, W. Mozołowski, M. Reicher, i S. Hiller

– chirurg, **Wanda Kondratowa** – chirurg, **Jerzy Kozakiewicz** – dermatolog, **Ksenia Lutomska** – stomatolog, **Józef Sawlewicz** – chemik-farmaceuta, **Witold Sylwanowicz** – anatom, **Janina Szostakiewicz-Sawicka** – anatom, **Karol Szymoński** – internista, choroby zakaźne, **Witold Tymiński** – internista, hematolog i **Wacława Wróblowa** – internista. W powstającej Akademii Lekarskiej odegrali oni bardzo ważną rolę. Podjęli organizację wielu placówek, szybko się habilitowali, objęli kierownictwo katedr i wkrótce zostali profesorami. Ponadto w Gdańsku znalazło się wielu innych lekarzy, którzy ukończyli studia na Wydziale Lekarskim USB, bądź takich, którym studia przerwała wojna. Wśród nich zatrudnienie w Akademii Lekarskiej w Gdańsku podjęli: **Eugeniusz Anisimowicz**, **Nadzieja Bittel-Dobrzyńska**, **Anna Dziadziuszko**, **Eugeniusz Iszora**, **Gołobowski Sylwester**, **Walentyna Jabłońska**, **Angelina Kozakiewicz**, **Aleksander Lewiński**, **Stanisława Ławińska-Stankiewicz**, **Jan Makarewicz**, **Karol Skalski**, **Tadeusz Starościak**, **Jerzy Strzeszewski**, **Włodzimierz Surewicz**, **Alina Śmigielska**, **Jerzy Śmigielski**, **Antoni Urbanowicz**, **Tadeusz Wiszniewski**. Ogółem w pierwszym, organizacyjnym okresie Akademii Lekarskiej w Gdańsku łącznie pracowało w Uczelni ponad 50 lekarzy i farmaceutów,

Prof. Sergiusz Schilling-Siengalewicz
(1887-1951)

Prof. Janina Hurynowicz
(1894-1967)

którzy byli związani w różny sposób z Wydziałem Lekarskim Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Również Wydział Farmaceutyczny naszej Uczelni swoje powstanie w znacznej mierze zawdzięcza farmaceutom wywodzącym się z Oddziału Farmaceutycznego Wydziału Lekarskiego USB. Ogromną rolę odegrał tu prof. Wacław Jan Strażewicz, który swoje wykształcenie odebrał w Oddziale Farmaceutycznym USB kierowanym przez prof. Jana Muszyńskiego, gdzie studiował, doktoryzował się i habilitował. W roku 1937 opuścił Wilno, obejmując jako profesor nadzwyczajny katedrę farmakognozji Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Poznańskiego.

Na prośbę władz nowo powstałej Akademii Lekarskiej w Gdańsku, Uniwersytet Poznański w październiku 1946 r. oddelegował prof. W. J. Strażewicza do Gdańska, gdzie został mianowany koordynatorem prac organizacyjnych i członkiem 3-osobowego Komitetu Organizacyjnego w składzie: prof. T. Sulma (przewodniczący), prof. W. Strażewicz i prof. L. Ka-

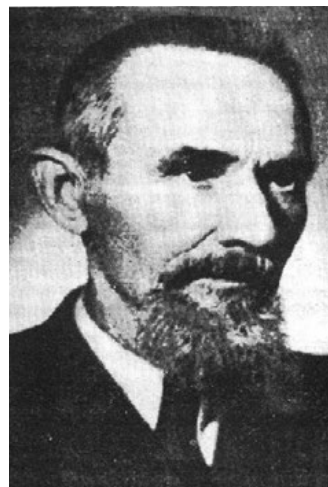
REKTOR, SENAT,
RADA WYDZIAŁU LEKARSKIEGO
AKADEMII MEDYCZNEJ W GDAŃSKU

uprzejmie zapraszają na uroczyste

WZNOWIENIE DYPLOMÓW LEKARSKICH ABSOLWENTÓW Z ROKU 1939 WYDZIAŁU LEKARSKIEGO UNIwersytetu STEFANA BATOREGO W WILNIE

Uroczystość odbędzie się w sobotę 24 marca 1990 roku o godzinie 12.00
w Sali Mieszkańskiej Ratusza Staromiejskiego
w Gdańsku, przy ul. Korzennej 33 / 35

mieński (poprzednio profesor chemii organicznej Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego USB, w Gdańsku związał się z Politechniką Gdańską). Prof. Strażewicz w tym okresie, ze względu na liczne obowiązki nieustannie krążył między Gdańskiem a Poznaniem. W ALG organizował i kierował Zakładem Farmakognozji. Oficjalnie Wydział Farmaceutyczny został powołany uchwałą Komisji Senackiej ds. Wydziału Farmaceutycznego z dniem 28 października 1946 r. Już w listopadzie 1946 r. rozpoczęto rekrutację przyszłych studentów, a zajęcia dydaktyczne rozpoczęły się 4 grudnia 1946 r. Ukonstytuowanie się Rady Wydziału nastąpiło 4 maja 1947 r. Prof. W. Strażewicz wygłosił wykład inauguracyjny oraz podpisywał indeksy w zastępstwie dziekana. Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 23 lipca dokonano wyboru dziekana, którym został prof. Tadeusz Sulma. Prof. W. Strażewicz pracę w Gdańsku kontynuował do sierpnia 1948 r.

Prof. Wacław Jan Strażewicz
(1889-1950)

Obok prof. W. Strażewicza jako głównego organizatora bardzo ważną rolę w początkowej fazie organizacji Wydziału Farmaceutycznego odegrali późniejsi profesorowie, absolwenci Oddziału Farmaceutycznego USB – **Henryk Ellert**, który zorganizował i objął kierownictwo Zakładu Chemii Farmaceutycznej oraz **Józef Sawlewicz**, który w 1947 r. zorganizował i objął kierownictwo Zakładu Chemii Organicznej. Także bardzo istotną rolę w organizacji nauczania, działalności naukowej, jak też funkcjonowania apteki w szpitalu klinicznym odegrali wykształceni w USB magistrowie farmacji: **Tacjana Ellert**, **Alina Kuleszyna**, **Janina Lewonowa**, **Józef Piliczewski**, **Romuald Szrymulewicz**.

Absolwenci USB odegrali także znaczącą rolę w organizacji w 1947 r. Oddziału Stomatologicznego w Akademii

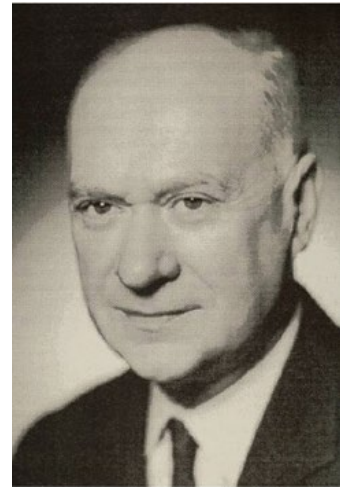

Prof. Henryk Ellert (1908-1970)

Lekarskiej w Gdańsku. W grudniu 1945 r., pod kierownictwem lek. dent. Ireny Samadeni-Konopackiej zorganizowano przy Klinice Chirurgii kierowanej przez prof. Michejdę oddział chirurgii stomatologicznej. Pracownikami tego oddziału były m.in. absolwentka USB – lek. Ksenia Lutomska,

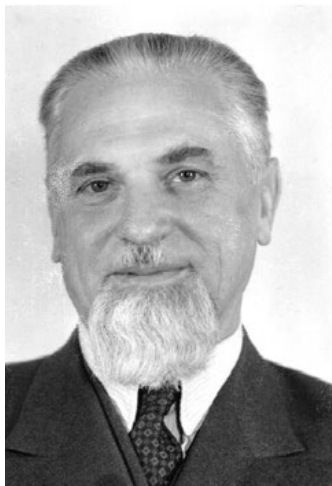
łu, wzory dokumentów, funkcjonowanie Rady Wydziału. Wybitni wileńscy profesorowie stali się wzorcami osobowymi dla swoich wychowanków – powstały prawdziwe szkoły naukowe.

Ta wileńska tradycja jest silnie obecna w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym do dzisiaj. Uczelnia odwołuje się do niej w swoim podstawowym

Prof. Józef Sawlewicz (1909-2000)

dokumencie jakim jest statut. Kiedy warunki polityczne pozwoliły na powrót w życiu uniwersytetów do uroczystych strojów akademickich wówczas Akademia Medyczna w Gdań-

Prof. Witold Sylwanowicz (1901-1975)

Prof. Ksenia Lutomska (1900-1988)

późniejsza organizatorka od podstaw Zakładu Stomatologii Zachowawczej, w którym wykształciła wielu wybitnych specjalistów i lek. Taisa Merdi, absolwentka Wydziału Lekarskiego USB w 1939 r. Oddział ten w grudniu 1946 r. został przekształcony w samodzielną Klinikę Stomatologiczną, której opiekunem był najprawdopodobniej zastępca profesora dr Zdzisław Kieturakis, a obowiązki p.o. kierownika sprawowała adiunkt Irena Samadeni-Konopacka. W roku akademickim 1947/1948 utworzono Oddział Lekarsko-Dentystyczny, którego pierwszym kierownikiem mianowano absolwenta USB prof. Witolda Sylwanowicza, kierującego również Katedrą Anatomii Topograficznej. Ostatecznie Ministerstwo Zdrowia powołało Oddział Stomatologiczny na Wydziale Lekarskim z początkiem 1950 r.

Wileńska tradycja w Gdańsku – podsumowanie

Po ogromnych stratach wojennych USB wniosło do organizującej się Akademii Lekarskiej w Gdańsku bezcenny kapitał ludzki w postaci znacznej liczby przedwojennych profesorów i doświadczonych lekarzy. Doświadczenie i wzorce akademickie wyniesione z USB określiły w znacznej mierze organizację nauczania, badań naukowych i zarządzanie powstającą Uczelnią. Trzej pierwsi dziekani Wydziału Lekarskiego, którzy pełnili tę funkcję także w USB, ukształtowali administrację Wydzia-

sku sięgnęła do wzorów dawnych, przedwojennych, uroczystych strojów akademickich USB. Kiedy w roku 1990 ostatni rocznik absolwentów Wydziału Lekarskiego USB planował zorganizować uroczyste spotkanie z okazji 50-lecia dyplomu, to wybrał na to Akademię Medyczną w Gdańsku jako uczelnię najbardziej bliską ich sercu właśnie z uwagi na obecną tu i pielęgnowaną wileńską tradycję. Wileńscy profesorowie zostali tu dobrze upamiętnieni. Profesorowie Abramowicz, Reicher i Mozołowski otrzymali tytuły doktora *honoris causa* Akademii Medycznej w Gdańsku. Ich imieniem zostały nazwane nowe sale wykład-

Pierwsi dziekani Wydziału Lekarskiego w Gdańsku

		
Prof. K. Michejda 1945-1946	Prof. M. Reicher 1946-1947 Rektor ALG 1947-48	Prof. T. Pawlas 1947-1948

Ze Statutu GUMed

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Gdański Uniwersytet Medyczny, zwany dalej „Uniwersytetem” lub „Uczelnią” jest uczelnią publiczną, powołaną dekretem Krajowej Rady Narodowej z dnia 8 października 1945 r. o utworzeniu Akademii Lekarskiej w Gdańsku, nawiązującą do tradycji Atheneum Gedanense z Katedrą Anatomii i Medycyny, założoną w 1580 r. oraz **Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.**

wać uroczyste spotkanie z okazji 50-lecia dyplomu, to wybrał na to Akademię Medyczną w Gdańsku jako uczelnię najbardziej bliską ich sercu właśnie z uwagi na obecną tu i pielęgnowaną wileńską tradycję. Wileńscy profesorowie zostali tu dobrze upamiętnieni. Profesorowie Abramowicz, Reicher i Mozołowski otrzymali tytuły doktora *honoris causa* Akademii Medycznej w Gdańsku. Ich imieniem zostały nazwane nowe sale wykład-

dowe – sala im. Reichera, sala im. Hillera i sala im. Mozołowskiego w oddanym do użytkowania w 1975 r. gmachu Collegium Biomedicum oraz sala im. Kieturakisa w oddanym do użytkowania w 2012 r. Centrum Medycyny Inwazyjnej.

Wprawdzie Akademię Lekarską w Gdańsku budowali przybyś z różnych regionów Polski, ale od początku jedynie wilnianie stanowili silną, dużą, zwartą i zżyłą grupę społeczną o wspólnych losach i tradycji. Wnieśli do powstającej Uczelni nie tylko doświadczenie i umiejętności zawodowe, ale też elementy tradycji i kultury uniwersyteckiej które wynieśli z Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Otrzymaliśmy z Wilna dobre geny!

prof. Wiesław Makarewicz

Źródła:

Z. Machaliński, *Geneza i początki Akademii Medycznej w Gdańsku*, Gdańsk 1998.

Z. Machaliński, *Wokół roli Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w tworzeniu Akademii Lekarskiej w Gdańsku*, *Annales Academiae Medicae Gedanensis*, 2003, t. 33, s. 115-127.

W. Makarewicz, *Zarys dziejów Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie* (maszynopis przygotowany do druku w ramach grantu NPRH 11H 11 011180, koordynator Mirosław A. Supruniuk, UMK w Toruniu).

XVI Zjazd Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego O nadciśnieniu w Sopocie

Ponad 1000 osób aktywnie uczestniczyło w XVI Zjeździe Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego (PTNT), który odbył się w dniach 18-20 października br. w Sopocie. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął prof. Marcin Gruchała, rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Władze Uczelni reprezentował: prorektor ds. nauki **prof. Tomasz Bączek**, a także emerytowana rektor AMG **prof. Barbara Krupa-Wojciechowska**, która w latach 90. była jednym z głównych inicjatorów powstania Towarzystwa Nadciśnieniowego w Polsce. Trójmiejskie środowisko naukowe reprezentował **prof. Janusz Limon**, prezes Oddziału Gdańskiego PAN.

Podczas 16 sesji dydaktycznych, 3 sesji międzynarodowych i 7 sesji satelitarnych uczestnicy Zjazdu mieli wyjątkową okazję spotkania i wysłuchania w Sopocie polskich i zagranicznych ekspertów w dziedzinie epidemiologii, patofizjologii i leczenia nadciśnienia tętniczego. Zaproszono 10 gości zagranicznych reprezentujących znane światowe ośrodki hipertensjologiczne, a wykład inauguracyjny w trakcie ceremonii otwarcia wygłosił prof. Gianfranco Parati z Uniwersytetu w Mediolanie, który jednocześnie otrzymał zaszczytny tytuł Członka Honorowego PTNT. Tytuły Członków Honorowych PTNT otrzymali również profesorowie: Graeme Eisenhofer z Nowej Zelandii, obecnie Uniwersytet w Dreźnie i Jerzy Głuszek, emerytowany profesor Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Ci wybitni naukowcy uhonorowani zostali za zasługi dla światowej hipertensjologii, jak również wieloletnie zaangażowanie we współpracę z polską nauką.

Zjazd był też okazją do zaprezentowania oryginalnych prac badawczych, które przedstawiono na 3 sesjach plakatowych oraz 3 ustnych. Łącznie wygłoszono ponad 50 doniesień naukowych, z których wyróżniono 4 prace z różnych ośrodków z Polski.

Warto odnotować, że w trakcie ceremonii otwarcia wręczono dwie nagrody Prezesów PTNT. Wyróżnienie za całokształt dorobku naukowego, w uznaniu za wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie badań dotyczących przerostu serca, wno-

szących istotny wkład w rozwój wiedzy o nadciśnieniu tętniczym otrzymał prof. Stefan Grajek z Poznania, zaś nagrodę dla wyróżniającego się młodego badacza klinicysty za nowatorskie badania nad rolą układu współczulnego w etiopatogenezie nadciśnienia tętniczego i chorób otrzymała **prof. Dagmara Hering** z Katedry Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii GUMed.

Tradycyjnie w czasie Zjazdu odbyły się także wybory nowego Zarządu Głównego PTNT. Prezesem na kolejną, dwuletnią kadencję został prof. Krzysztof Filipiak z Uniwersytetu Warszawskiego, wiceprezesem dr Jacek Wolf, a do Zarządu Głównego ponownie wybrano dr hab. med. Marzenę Chrostowską – oboje z Katedry Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii GUMed.

Kolejny – XVII Zjazd PTNT już za 2 lata, podobnie jak trzy ostatnie, odbędzie się w Sopocie. ■